

відносин для визначення принципів і форм саморегулювання таких відносин. При цьому на відміну від законів і підзаконних актів виникнення позанормативних правил завжди є результатом консенсусу між майже усіма учасниками корпоративних відносин.

Формальні позанормативні правила можуть діяти в межах однієї корпорації (статут, корпоративний кодекс, порядок призначення ради директорів, розподіли прибулих і т. ін.) або торкатися відносин різних корпорацій (ринкові угоди, кодекси професійних об'єднань).

Неформальні правила насамперед складаються з традицій регулювання корпоративних відносин, які за тривалий час устоялися в певній їх сфері. Встановлення таких правил відбувається внаслідок погодження інтересів більшості учасників корпоративних відносин.

Таким чином, для стимулювання розвитку корпоративних відносин при здійсненні загального інвестування у вільних економічних зонах і територіях пріоритетного розвитку здається доцільним впровадження розробки:

1) концепції корпоративного управління з визначенням пріоритетів діяльності вищих керівних органів акціонерного товариства, форм і методів державного та громадського сприяння розвитку корпоративних відносин;

2) кодексу корпоративного управління, в якому було б відтворено позитивний зарубіжний та вітчизняний досвід регулювання корпоративних відносин і сприяння широкому розповсюдженню використання в АТ, що діють на території вільних економічних зон, та пріоритетного розвитку основних положень кодексу;

3) комплексу норм та правил діяльності вищих керівних органів акціонерного товариства, який мав би рекомендаційний характер;

4) методичних основ формування та реалізації програм відкриття інформації про діяльність акціонерного товариства ("інформаційної прозорості") для сприяння підвищенню інвестиційної привабливості АТ.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПРОЦЕСОМ ШЛЯХОМ ЗАСТОСУВАННЯ РІЗНИХ ВАРІАНТІВ ПОЛІТИКИ

УДК 330.322:353

Амосов О.Ю.

Підвищення дієздатності держави стосовно інвестиційного процесу пов'язані з запровадженням управління на основі інституційних методів, а саме — застосування різних варіантів політики.

В сучасних умовах економічного зростання в Україні особливої актуальності набуває ефективність *регіонального управління інвестиційними процесами*. Вона залежить від цілого ряду інституційних чинників та пов'язана з подоланням недоліків, що склалися внаслідок застосування неадекватних засобів впливу.

Активізація інноваційних процесів в регіонах відбувається в умовах посилення глобальних тенденцій соціально-економічного розвитку на постіндустріальних принципах суспільного розвитку з підвищенням ролі інтелектуального капіталу, посиленні соціальних і гуманітарних чинників економічного прогнозу.

Глобалізація відкриває широкі можливості для інвестиційного процесу.

Потрібно надати ринковим перетворенням інституційного спрямування при умові ефективного управління. Саме держава повинна забезпечити посилення інноваційного спрямування розвитку.

Конкурентоспроможність національної економіки пов'язана з запровадженням інноваційної моделі розвитку та оновленням структури виробництва. Однак у межах тієї моделі економіки, яка сформувалась, ефективний інноваційний процес не можливий.

Перехід до інституційної моделі формування регіонального ринку інвестицій зумовлює опанування різними методами управління мотивацією, в основі яких — застосування різних варіантів політики з метою зміни

поведінки як інвесторів, так і тих, хто потребує інвестиції.

До недоліків інвестиційного процесу в регіоні слід віднести низький рівень капіталізації прибутків, спрямування інвестиційного потенціалу приватизації переважно на бюджетне споживання, поширення бюджетних інвестиційних ресурсів [1].

Слід відзначити слабкість банківської системи, яка неспроможна акумулювати достатньо високий інвестиційний потенціал населення регіонів.

Створює серйозні перепони інвестиційному процесові на регіональному рівні глибоко деформована структура промисловості.

Базовим принципом стратегії в сфері інвестицій є спрямування її до інноваційної моделі розвитку.

Перша група варіантів регіональної інвестиційної політики спрямована саме на створення сприятливих умов для ринкового механізму [2]. Вона включає наступні підгрупи:

1. Звільнення регіональних ринків інвестицій, яке може здійснюватись шляхом дерегуляції та легалізації ринків, а також здійснення приватизації.

2. Сприяння регіональним ринкам інвестицій, що може здійснюватись шляхом розміщення існуючих благ або створення нових фінансових інструментів.

3. Імітація регіональних інвестиційних ринків, яка може здійснюватись шляхом організації в регіоні аукціонів та тендерів.

Однак без належного фінансового контролю реалізація цих варіантів може супроводжуватись таємними угодами, раптовими втратами або прибутками. Тому їх застосування пов'язане з посиленням дійовості державного управління фінансами.

Друга група варіантів політики пов'язана зі зміною стимулів інвестиційного процесу шляхом використання податків як у сфері пропозиції інвестицій, так і в сфері попиту на них. Вона включає наступні варіанти, які можуть застосовуватись:

1) податки у сфері пропозицій інвестицій, що реалізуються шляхом встановлення на обсяг інвестицій;

2) відрахування з оподаткованого доходу й податкові пільги підприємствам;

3) відрахування з оподаткованого доходу й податкові пільги окремими способами.

При застосуванні цих варіантів регіональної інвестиційної політики можуть спостерігатись негативні наслідки, пов'язані з інформаційною асиметрією та сильним інституційним опором. Можуть виникати "чорні ринки" інвестицій.

Третя група пов'язана з формуванням правового поля інвестиційної діяльності. Сюди входить формування норм цивільного, кримінального права та інших галузей, пов'язаних з інвестиційною діяльністю. Головна проблема, яка виникає тут, — це поява групових та галузевих інтересів.

Тобто можливе формування норм права, які сприяють їх задоволенню, але порушують конкурентне середовище. Відповідно, необхідно "сильне законодавство", пов'язане з забезпеченням умов конкуренції.

На регіональному ринку можливе застосування варіантів політики, пов'язаних з прямим та непрямым забезпеченням інформацією як інвесторів, так і тих, хто їх потребує.

Не можна також відмовлятися від прямого інвестування державою окремих проектів та програм. Однак при цьому можуть виникнути проблеми, пов'язані з "розпорошенням" бюджетних коштів.

Особливих підходів вимагає регіональна інвестиційна політика в плані політики страхування інвестицій.

Таким чином, універсальних варіантів регіональної інвестиційної політики — такої, яка б не мала недоліків, немає. Тому її реалізація вимагає здійснення економічного аналізу регіональної інвестиційної політики.

Суть методу економічного аналізу регіональної інвестиційної політики полягає у визначенні умов ефективного функціонування ринкового механізму або у випадку прояви неспроможностей ринку виправлення їх за допомогою

втручання органів державного управління у ринковий механізм.

Сформовано основні важелі та інструменти державного регулювання інвестиційного процесу. В цілому також сформовано інфраструктуру та інститути ринку інвестицій.

Таким чином, демократизація економіки пов'язана з залученням широких верств до інвестиційного процесу. В зв'язку з цим необхідне удосконалення відносин власності. Необхідно запропонувати інституційні структури, які б гарантували захист прав інвесторів [3]. Розвиток інститутів конкуренції та банкрутства пов'язаний з захистом прав інвесторів.

Потрібен розвиток регіональних фондів ринків та удосконалення системи управління корпоративними правами.

Розв'язання проблем і недоліків інвестиційного процесу дозволить ефективно управляти ним шляхом застосування різних варіантів регіональної політики.

Література: 1. Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002 – 2011 роки. Розвиток інститутів конкуренції та банкрутства, пов'язані із захистом прав інвесторів. //Урядовий кур'єр. — 4 червня 2002 року. — №100. — С. 5 – 12. 2. Веймер Д.Л., Вайнінг А.Р. Аналіз політики: концепції та практика: Пер. з англ. /За наук. ред. О. Кілієвича. — К.: Основи, 1998. — 656 с. 3. Міщенко В., Науменкова С. Проблеми вдосконалення управління державними корпоративними правами //Економіка України. — 2002. — №5. — С. 29 – 36.

ПРО РЕГІОНАЛЬНІ МЕХАНІЗМИ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 332.1:658.152+658.589

Абрамова І.М.

Ресурсна спадщина та надбання планової економіки, які дісталися у спадок нашій країні та Харківщині зокрема, не сприяли ефективному входженню в ринок. Тому без підтримки з боку держави збереження індустріального потенціалу як Харківщини, так і всієї країни неможливе. Харківські промислові підприєм-

ства втрачали ринки збуту внаслідок суверенізації країн СНД, зовнішньополітичного вибору України, значних обмежень на продукцію подвійного призначення тощо. Велика роль у занепаді промисловості і суб'єктивного фактору є мотивації керівників підприємств, які не докладають достатніх зусиль для належного розвитку виробництва в ринкових умовах.

Бути чи не бути Харківщині потужним науково-промисловим комплексом залежить як від самих підприємств, так і від підтримки держави. На сьогодні держава розробила преференційні механізми для вітчизняних підприємств, які прагнуть модернізуватися, оновлювати виробництво й розвиватися. Для Харківщини — це два закони України про спеціальний інвестиційний режим та про технопарки, зокрема НТК "Інститут монокристалів" [1, 2]. Спеціальні режими інвестиційної та інноваційної діяльності створюють умови для припливу капіталу і перетворення міста в один із центрів стрімкого розвитку бізнесу та нових технологій.

Відомо, що іноземний капітал у вигляді інвестицій та кредитів є не тільки одним із важливих джерел фінансування регіональної економіки, підвищення конкурентоспроможності продукції, створення нових підприємств і робочих місць. Як правило, іноземні інвестори разом з капіталом передають і сучасну організацію ведення бізнесу, нові стандарти фінансової діяльності та оцінки ефективності [3, с. 13].

Харківський регіон, маючи великий економічний потенціал, достатній рівень розвитку ринкової інфраструктури, високий рівень забезпечення кваліфікованими кадрами, стає більш привабливим для іноземних інвесторів. Завдяки існуванню пільгових режимів оподаткування та активній інвестиційній політиці облдержадміністрації, міськвиконкому, Харківської інвестиційної ради поживавився загальний інтерес іноземних інвесторів до регіону. Про це свідчать найвищі в Україні темпи приросту іноземних інвестицій протягом 2000 та 2001 років.